

Tampereen Akvaarioseura ry.
Y-tunnus: 1071478-7
Ilmarinkatu 39 B
33500 Tampere
tampere@akvaarioseura.fi
<https://akvaarioseura.fi>

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Lausuntopyyntö 4.11.2021 VN/12277/2021

Tampereen Akvaarioseura ry. on Pirkanmaalla toimiva Suomen suurin akvaarioharrastajien järjestö. Lausuntoon ovat osallistuneet ja sen allekirjoittavat myös Jyväskylän Akvaarioseura ry. ja Oulun Akvaarioseura ry. Akvaarioseurojen tärkein tehtävä on lisätä tietoisuutta harrastajien keskuudessa akvaariossa pidettävien eläimien hyvinvointiin liittyvistä asioista. Suomalaiset akvaarioseurat ovat tämän suhteen erittäin aktiivisia ja pyrkivät jatkuvalla toiminnallaan kasvattamaan akvaarioharrastajien ymmärrystä lajikohtaisista vaatimuksista. Olemme tutustuneet eläinsuojelulain luonnokseen ja havainneet muutamia täsmennystä ja korjausta vaativia seikkoja. Keskitymme lausunnessamme näihin kohtiin.

Mielestämme lain säätämisen vaikeus ei voi olla perusteena siihen, että tiettyjen eläinryhmien seura- ja harrastuseläimenä pitoa rajoitetaan voimakkaasti tai pito kielletään kokonaan. Mikäli rajoituksia tai kieltoja aletaan toteuttaa, viranomaisten pitää pystyä hankkimaan kattavat yksityiskohtaiset tiedot, joilla voidaan perustellusti osoittaa rajoitusten ja kieltojen tarpeellisuus. Tietojen hankkimisen vaikeus tai työläys eivät ole riittäviä selytyksiä summittaisille rajoituksille ja kielloille.

8 §: Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Tampereen Akvaarioseura ry vastustaa listausta sallituista eläinlajeista kalojen osalta. Kalojen ja kalalajien pitoa koskevia rajoituksia tulisi hallinnoida tämän sijaan kiellettyjen lajien listalla. Akvaarioharrastus on voimakkaasti itsesäädeltä eläinten pitomuoto, ja akvaario-oloihin soveltumattomat lajit ovat käytännössä hävinneet suomalaisilta markkinoilta. Kun laji ei sovellu pidettäväksi akvaarioon esimerkiksi ruokavalionsa ja/tai suuren aikuiskokonsa vuoksi, tämä tunnistetaan harrastajayhteisössä, eivätkä maahantuojat tuo kyseistä lajia maahan kysynnän puuttuessa. Tämän vuoksi saatavilla on akvaario-oloissa helposti hoidettavia kalalajeja. Viimeisten vuosien aikana harrastajien itsesäätelyn ansiosta vaikeimmin pidettävät ja isommiksi kasvavat lajit ovat jo hävinneet markkinoilta. Sallittujen lajien listan ylläpitäminen ei olisi soveltuva eikä tehokas tapa kalojen hyvinvoinnin lisäämiseksi.

Kokemusperäisen tiedon merkitys on suuri akvaariokalojen hoidon kannalta, ja tieteellistä vertaisarvioitua tietoa akvaariossa pidettävien kalojen luonnollisista esiintymisalueista on myös hyvin saatavilla. Kaloille pystytään järjestämään luontoa vastaavat olosuhteet, jossa ne voivat toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään. Tärkeintä on selvittää kunkin lajin luonnonveden arvot, tarpeet uimisen, piiloutumisen ja sosiaalisuuden suhteen sekä lajille sopiva ravinto. Näiden tarpeiden huomioon ottaminen ja sopivien olosuhteiden järjestäminen on nykyaikaisten vesitestausten menetelmien, laadukkaiden ruokien, sekä helpon ja nopean tiedonsaannin ansiosta vaivatonta kaikille harrastajille.

Sallittujen lajien listaaminen tulisi olemaan haastava prosessi. Kalalajeja on kymmeniätuhansia ja lisää lajeja löydetään ja kuvataan tieteellisesti useita joka vuosi. Lisäksi jo tunnettujen lajien paikallismuotoja kuvataan uusiksi lajeiksi ja lajeja siirretään toisiin sukuihin. Lähes jokaisen kotimaisen akvaarioliikkeen tilausvalikoimassa on tuhansia akvaarioon soveltuvia lajeja. Jos ja kun sallittujen lajien listaus jäisi vajaaksi, kalalajeja tulitaisiin hakemaan listalle jatkuvasti suuria määriä yksinkertaisesti akvaarioihin soveltuvien kalalajien määrästä johtuen. Tällaisen listan luominen ja ylläpitäminen on siis käytännössä mahdotonta siten, että lista olisi kattava ja syrjimätön. Mikäli luonnoksessa mainittavien listojen toteuttaminen nähdään kuitenkin välttämättömänä, akvaariokalojen osalta huomattavasti käytännöllisempää on luoda lista akvaarioon ja lammikkoon soveltumattomista lajeista.

9 §: Eläinlajilistojen muuttaminen

Yhdenvertaisuuden kannalta näemme haasteellisena, että tietyn eläinryhmän harrastajat joutuvat lajikohtaisesti vaatimaan listalle lisättäväksi jopa useita satoja eläinlajeja ja perustelemaan näitä vaatimuksia mahdollisesti tuomioistuinkäsittelyssä, kun toisiin eläinryhmiin ei kohdistu samanlaisia vaatimuksia. Tämä ei vastaa lakiluonnoksessa mainittua periaatetta yhdenvertaisuudesta ja syrjimättömyydestä. Vähintään lisäykset listoihin tulisi tehdä ryhmittäin, perustuen esimerkiksi lajien maantieteellisesti läheisiin esiintymispaikkoihin, yhdenmukaisiin vesiolosuhteisiin, samantyyppisiin ruokailutapoihin ja samantapaiseen käyttäytymiseen, tai sukulaislajeihin, eikä keskittyä yksittäisten lajien lisäykseen.

Lajilistan laatimisen ja ylläpitämisen vaatima hallinnollisen työn ja asiantuntijatyön määrä on suuruusluokassaan kohtuuton listan alkuperäiseen tarkoitukseen nähden. Lista sallituista eläinlajeista ei ole soveltuva eikä tehokas eläinsuojelullisesta näkökulmasta akvaariokalojen suhteen.

8 § ja 28 §: Luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottaminen

Pidämme selkärankaisten eläinten luonnosta pyydystämisen laajennettua kieltoa tarpeettomana kalojen osalta. Kaloille on kotiakvaariossa helppo järjestää luonnon elinympäristön kaltaiset olosuhteet niin veden laadun kuin ympäristönkin suhteen. Kaloja pidetään kunkin lajin vaatimusten mukaisesti akvaariossa, joten esimerkiksi luonnosta pyydytetyt parvikalat eivät joudu toisistaan erilleen, vaan niitä pidetään myös akvaariossa parvessa lajitovereidensa seurassa. Toisaalta kalat, jotka ovat luonnossakin yksineläjiä, eivät kaipaa lajitovereita akvaariossakaan.

Kalat pystyvät toteuttamaan luontaista käyttäytymistään akvaariossa ja myös luonnosta pyydytetyt kalat lisääntyvät säännöllisesti akvaariossa. Niitä on hoidettu akvaarioissa menestyksekkäästi jo vuosikymmeniä, ja yhä parantunut tietoisuus kalojen vaatimuksista parantaa edelleen sekä luonnosta pyydyttyjen, että viljeltyjen kalojen hoidon tasoa. Kalojen elinikä onkin usein akvaariossa pidempi kuin luonnossa.

Kalojen ei ole tarkoitus kesyyntyä. Niiden ei ole tarkoitus olla ihmiskontaktissa kuten monien muiden harrastuseläinten. Akvaariota seurataan lasin takaa, eikä eläinten elämää häiritä tarpeettomasti. Kalat eivät kykene hahmottamaan olevansa suljetussa tilassa, mikäli sen mitat riittävät kalan luonnollisen liikkumistarpeen tyydyttämiseen. Mikäli kalan elinympäristö tyydyttää sen liikkumiseen, piiloutumiseen, ravintoon ja sosiaalisuuteen liittyvät tarpeet ja vesi on kemiallisesti soveltuvaa tarjoten stressittömän ympäristön, edellytykset hyvälaatuiseen elämään ovat vähintään yhtä hyvät kuin luonnossa. Luonnollisten vihollisten kuten lintujen ja petokalojen puuttuminen sekä luonnonoloja varmempi ravinnonsaanti parantavat kalan elämänlaatua entisestään.

Kalalajien maahantuonnin rajoittamisella on merkittäviä taloudellisia vaikutuksia akvaarioalan tukkuyrittäjille ja vähittäismyyjille. Luonnosta pyydyttyjen kalojen pitokiellolla tai positiivilistalla olisi suurimmat negatiiviset vaikutukset akvaarioihin erikoistuneisiin liikkeisiin, jotka tällä hetkellä tarjoavat harrastajille tuoreinta tietoa ja asiantuntemusta akvaariokalojen lajikohtaisesta hoidosta. Näiden liikkeiden lopettaminen vaikuttaisi vahingollisesti akvaariokalojen hyvinvointiin.

Luonnosta pyydytetyt yksilöt ovat tärkeitä myös kalojen laajan geeniperimän ylläpidossa, jotta viljeltyjen kalojen populaatio ei sisäsiitöistyneeksi, eikä yksilöiden terveys heikkene. Katsomme, että luonnosta pyytämällä ei ole kielteisiä vaikutuksia kalojen hyvinvointiin, eikä sitä siten voi perustella eläinsuojelullisella näkökulmalla.

8 § ja 28 §: Luonnosta pyydystämisen vaikutukset paikalliselle ympäristölle

Kaloilla on hyvä lisääntymispotentiaali ja luonnon kalojen kannat kestävät pyyntiä hyvin. Esimerkiksi kardinaalitetraa on pyydytetty viime vuosisadan puolivälistä lähtien kannan heikentymättä. Uhattujen kalapopulaatioiden tutkimista ja arviointia tulee jatkossakin jatkaa, ja tarvittaessa uhanalaisten lajien pyyntiä tulee rajoittaa CITES-yleissopimuksen turvin, kuten jo nyt tehdään. Uhanalaisen tai vaarantuneen lajin harrastajat voivat viljellä kyseistä lajia ja mahdollisesti auttaa myös esimerkiksi ympäristökatastrofin seurauksena kärsineen paikallisen populaation elvyttämisessä. Jo nyt on olemassa esimerkiksi afrikkalaisia kirjoahvenlajeja, jotka olivat hävinneet kokonaan luonnosta ja joita on nyt palautettu menestyksekkäästi takaisin luontoon akvaarioharrastajien altaissa lisääntyneiden yksilöiden avulla.

Kalojen keräys tapahtuu erityistä varovaisuutta noudattaen, jotta ne selviävät varmasti hyväkuntoisina akvaarioliikkeeseen ja harrastajalle – tämä on tärkeää myös kalojen pyydystyksestä elantonsa saaville paikallisasukkaille. Kalojen keruu luonnosta on varsinkin Amazonin sademetsien alueella merkittävää työtä, jonka ansiosta sademetsä pysyy luonnontilaisena, eikä sitä oteta esimerkiksi ympäristöä tuhoavaan laidunnuskäyttöön. Kalojen keruu tarjoaa siis paikallisille työtä, jonka turvin he voivat jatkaa elämäänsä kotiseudullaan, eikä heidän tarvitse alkaa harjoittamaan karjankasvatusta, maanviljelyä tai muuttaa kaupunkiin. Näin ollen tilannetta tulee arvioida myös sosioekonomisten ja ympäristönsuojelullisten vaikutusten näkökulmasta.

8 § ja 28 §: Kalojen luonnosta pyydystämisen vaikutukset Suomessa

Pidämme Suomen luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltoa pääsääntöisesti oikeana päätöksenä, mutta näemme kalat poikkeuksena. Osalle Suomen luonnon kaloista on helppoa järjestää hyvin sopivat olosuhteet akvaarioissa ja varsinkin puutarhalammikoissa. Osa mahdollisista lammikossa pidettävistä kaloista on myös erittäin yleisiä luonnossa, kuten esimerkiksi ruutana. On vaikea nähdä perusteita esimerkiksi juuri ruutanoiden lammikossa pidon kieltämiselle. Lähempi tarkastelu sen suhteen, mitä Suomen kalalajeja luonnonvaraisten eläimien pitokiellon tulisi koskea, olisi tarkoituksenmukaista tehdä asetustasolla.

26 § Eläinjalostus

Maailmalla kalojen jalostukseen liittyy eläinsuojelun kannalta merkittäviä ongelmia. Suomessa tilanne on huomattavasti parempi, mutta pitkälle jalostettuja lajeja tuodaan myös jonkin verran maahan. Näemme, että kaikki sellainen jalostus, jonka seurauksena kala ei voi enää toteuttaa lajityypillistä käyttäytymistään, saati aiheuttaa sille kärsimystä, on kiellettävä. Samoin tulisi kieltää toimenpiteet, jotka aiheuttavat kärsimystä. Esimerkiksi väriaineen injektointi kalaan tai kalan evien typistys. Niiden kalojen, jotka on aikaansaatu edellä mainitun kaltaisen jalostuksen tai toimenpiteen seurauksena, kaupallinen ja yksityinen maahantuonti on kiellettävä.